

ROZPORZĄDZENIE DELEGOWANE KOMISJI (UE) 2024/1235

z dnia 12 marca 2024 r.

zmieniające rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2022/126 uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 w odniesieniu do przepisów dotyczących współczynnika dotyczącego normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (GAEC) 1

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013⁽¹⁾, w szczególności z jego art. 13 ust. 3,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2022/126⁽²⁾ ustanowiono przepisy dotyczące współczynnika dotyczącego normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (GAEC) 1. Norma ta wymaga utrzymania trwałych użytków zielonych w oparciu o stosunek trwałych użytków zielonych do użytków rolnych, który należy porównać z rokiem referencyjnym 2018. W przypadku gdy stosunek trwałych użytków zielonych do użytków rolnych zmniejszył się o ponad 5 % w porównaniu z rokiem referencyjnym 2018, dane państwo członkowskie ma nałożyć na niektórych lub wszystkich rolników obowiązek ponownego przekształcenia gruntów w trwałe użytki zielone lub założenia obszaru trwałych użytków zielonych, którzy dysponują gruntami przekształconymi z trwałych użytków zielonych w grunty do innych zastosowań.
- (2) W niektórych państwach członkowskich na systemy rolnicze wpływ miały zmiany strukturalne, w szczególności w związku ze zmniejszeniem liczebności stad zwierząt gospodarskich i spadkiem liczby rolników specjalizujących się w produkcji zwierzęcej. W efekcie zmniejszyło się zapotrzebowanie na paszę dla zwierząt gospodarskich, a rolnicy przeszli z utrzymywania użytków zielonych i uprawy zielnych roślin pastewnych na inne uprawy niż te, które są potrzebne do karmienia zwierząt gospodarskich. W przypadku dokonania takich wyborów coraz trudniej jest rolnikom spełnić obowiązek zakładania lub przywracania trwałych użytków zielonych przy jednoczesnym zachowaniu opłacalności ekonomicznej. Ponieważ przejście z produkcji zwierzęcej na grunty orne wykorzystywane do uprawy roślin innych niż te potrzebne do karmienia zwierząt gospodarskich miało miejsce po 2018 r., wynikające z tego zmiany strukturalne w systemach rolniczych (i związane z tym trudności) mogły dopiero niedawno w pełni się uwidocznić.
- (3) Aby zapewnić równe warunki działania poszczególnym państwom członkowskim dotkniętym w różnym stopniu takimi zmianami strukturalnymi, państwa członkowskie powinny mieć zatem możliwość jednorazowego dostosowania wskaźnika referencyjnego w okresie programowania 2023–2027, aby uwzględnić zmniejszenie obszaru trwałych użytków zielonych ze względu na zmiany strukturalne, które miały miejsce w ich systemach rolniczych od 2019 r. W celu zapewnienia, aby takie dostosowanie pozostało proporcjonalne i zgodne z głównym celem normy GAEC 1, powinno ono ograniczać się do zmian w obszarze trwałych użytków zielonych, które nastąpiły w wyniku zmian strukturalnych w systemach rolniczych danego państwa członkowskiego. Aby zapewnić spójność ocen zmian strukturalnych w systemach rolniczych oraz zmniejszenia obszaru trwałych użytków zielonych, państwa członkowskie powinny oprzeć swoje oceny na najnowszych dostępnych danych. Jako podstawę swoich ocen powinny wykorzystać okres pięciu kolejnych lat, rozpoczynający się nie wcześniej niż w 2019 r.

⁽¹⁾ Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 1.

⁽²⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2022/126 z dnia 7 grudnia 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 o dodatkowe wymogi w odniesieniu do niektórych rodzajów interwencji określonych przez państwa członkowskie w ich planach strategicznych WPR na lata 2023–2027 na podstawie tego rozporządzenia, jak również o przepisy dotyczące współczynnika dotyczącego normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (GAEC) nr 1 (Dz.U. L 20 z 31.1.2022, s. 52).

- (4) Chociaż wskaźniki referencyjne i roczne dla trwałych użytków zielonych określa się na podstawie zadeklarowanych obszarów trwałych użytków zielonych, doświadczenie pokazuje, że mogą istnieć obszary trwałych użytków zielonych, których nie zadeklarowano w danym roku do płatności bezpośrednich i które są zarejestrowane jako użytki rolne w systemie identyfikacji działek rolnych (LPIS) ustanowionym na podstawie art. 68 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116^(*). Te niezadeklarowane obszary trwałych użytków zielonych przyczyniają się w równym stopniu do zachowania zasobów węgla, co jest głównym celem normy GAEC 1. Mając na uwadze proporcjonalność wdrażania normy GAEC 1, w szczególności w odniesieniu do obowiązku ponownego przekształcenia obszarów w trwałe użytki zielone lub zakładania obszarów trwałych użytków zielonych, państwa członkowskie powinny mieć możliwość podjęcia decyzji o tym, że obowiązki te nakładane są na poziomie gospodarstwa wyłącznie w zakresie, w jakim potrzeba ponownego przekształcenia gruntów na trwałe użytki zielone lub zakładania obszarów trwałych użytków zielonych w danym roku przekracza obszar trwałych użytków zielonych zarejestrowanych jako użytki rolne w LPIS, ale niezadeklarowanych do płatności bezpośrednich w tym samym roku. Aby zapewnić prawidłową kwantyfikację, należy uwzględnić jedynie niezadeklarowane obszary trwałych użytków zielonych, które pozostają zarejestrowane jako użytki rolne w LPIS.
- (5) W przypadku gdy rolnicy przygotowali opuszczone obszary do produkcji roślin uprawnych, całkowita powierzchnia użytków rolnych może wzrosnąć, co może prowadzić do zmniejszenia rocznego wskaźnika trwałych użytków zielonych, wykraczającego poza zmniejszenie dozwolone zgodnie z normą GAEC 1 określoną w załączniku III do rozporządzenia (UE) 2021/2115. Ponieważ jednak zmniejszenie to nie byłoby spowodowane przekształceniem obszarów trwałych użytków zielonych na inne użytkowanie, lecz zwiększeniem całkowitej powierzchni użytków rolnych, państwa członkowskie powinny mieć możliwość podjęcia decyzji o nałożeniu na poziomie gospodarstwa rolnego obowiązku ponownego przekształcenia lub obowiązku założenia obszaru trwałych użytków zielonych jedynie w takim zakresie, w jakim zmniejszenie wskaźnika trwałych użytków zielonych w danym roku o ponad 5 %, na poziomie, na którym wdrażana jest norma GAEC 1, nie jest spowodowane zwiększeniem całkowitej powierzchni użytków rolnych.
- (6) Należy przewidzieć dalsze odstępstwa od obowiązku nałożenia na poziomie gospodarstwa rolnego obowiązku ponownego przekształcenia gruntów w trwałe użytki zielone lub założenia obszaru trwałych użytków zielonych w przypadkach, gdy spadek wskaźnika trwałych użytków zielonych poniżej progu 5 % nie występuje w wyniku przekształcenia obszarów trwałych użytków zielonych na inne użytkowanie rolnicze, takie jak grunty orne lub uprawy trwałe.
- (7) Należy zatem odpowiednio zmienić rozporządzenie delegowane (UE) 2022/126.
- (8) Ponieważ przepisy ustanowione w niniejszym rozporządzeniu określają, czy obowiązek ponownego przekształcenia lub obowiązek założenia obszaru trwałych użytków zielonych należy nałożyć na poziomie gospodarstwa w odniesieniu do roku składania wniosków 2024, ważne jest jak najszybsze ustanowienie tych przepisów, aby umożliwić rolnikom odpowiednie planowanie i uwzględnienie ich przez właściwe organy. Niniejsze rozporządzenie powinno zatem wejść w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
- (9) Biorąc pod uwagę, że rok składania wniosków 2024 rozpoczął się w dniu 1 stycznia 2024 r., art. 1 pkt 2 i 3 niniejszego rozporządzenia powinien mieć zastosowanie od dnia 1 stycznia 2024 r., aby zapewnić pewność prawa rolnikom i innym beneficjentom, których dotyczy norma GAEC 1,

PRZYMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Zmiany w rozporządzeniu delegowanym (UE) 2022/126

W art. 48 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/126 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) po ust. 1 dodaje się ustęp w brzmieniu:

„1a. W przypadku gdy obszar trwałych użytków zielonych, o którym mowa w ust. 1 akapit drugi lit. a), zmniejszył się ze względu na zmiany strukturalne w systemach rolniczych danego państwa członkowskiego, spowodowane znacznym zmniejszeniem produkcji zwierzęcej skutkującym znacznym zmniejszeniem zapotrzebowania na paszę i wypas zwierząt gospodarskich w tym państwie członkowskim, dane państwo członkowskie może, jeden raz w okresie programowania 2023–2027, dostosować wskaźnik referencyjny ustanowiony zgodnie z ust. 1, aby uwzględnić zmniejszenie wielkości obszaru trwałych użytków zielonych.

(*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 187).

Dostosowanie obszaru trwałych użytków zielonych, o którym mowa w akapicie pierwszym, odpowiada zmniejszeniu obszaru trwałych użytków zielonych, które można przypisać zmianom strukturalnym w systemach rolniczych na poziomie, na którym w danym państwie członkowskim wdrażana jest norma GAEC 1.

Państwo członkowskie ocenia zmniejszenie obszaru trwałych użytków zielonych oraz zmiany strukturalne w systemach rolniczych na podstawie okresu pięciu kolejnych lat, rozpoczynającego się nie wcześniej niż w 2019 r.”;

2) w ust. 3 dodaje się akapit trzeci w brzmieniu:

„Na zasadzie odstępstwa od akapitu pierwszego państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o nałożeniu na poziomie gospodarstwa obowiązku ponownego przekształcenia gruntów w trwałe użytki zielone lub założenia obszaru trwałych użytków zielonych wyłącznie w następujących przypadkach:

- a) w przypadku gdy i w zakresie, w jakim dany obszar, który ma zostać ponownie przekształcony w obszar trwałych użytków zielonych lub na którym mają zostać założone trwałe użytki zielone w danym roku, przekracza obszar trwałych użytków zielonych zarejestrowanych jako użytki rolne w systemie identyfikacji działek rolnych, o którym mowa w art. 68 rozporządzenia (UE) 2021/2116, i niezadeklarowanych w tym roku przez beneficjentów do celów otrzymania wsparcia zgodnie z rodzajem interwencji przewidzianym w tytule III rozdział II rozporządzenia (UE) 2021/2115;
- b) w przypadku gdy i w zakresie, w jakim dany obszar, który, w jakim zmniejszenie wskaźnika trwałych użytków zielonych w danym roku o ponad 5 % na poziomie, na którym wdrażana jest norma 1 GAEC, nie jest spowodowane zwiększeniem całkowitej powierzchni użytków rolnych zadeklarowanej w tym samym roku.”;

3) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Ust. 3 akapit pierwszy nie ma zastosowania w przypadku, gdy spadek poniżej progu 5 % jest wynikiem:

- a) podjętych zobowiązań lub obowiązków, o których mowa w art. 4 ust. 4 lit. b) i c) rozporządzenia (UE) 2021/2115, w związku z którymi na przedmiotowych obszarach nie prowadzi się już działalności rolniczej i które nie obejmują plantacji choinek świątecznych ani uprawy zbóż lub drzew do produkcji energii; lub
- b) przekształcenia obszaru trwałych użytków zielonych do celów innych niż działalność rolnicza, jak określono w planach strategicznych WPR, a przedmiotowy obszar nie stanowi już użytków rolnych w rozumieniu planów strategicznych WPR.”.

Artykuł 2

Wejście w życie i rozpoczęcie stosowania

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Art. 1 pkt 2 i 3 stosuje się od dnia 1 stycznia 2024 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 12 marca 2024 r.

W imieniu Komisji
Przewodnicząca
Ursula VON DER LEYEN